

CASAL DE JUBILATS DE SALT

la farga

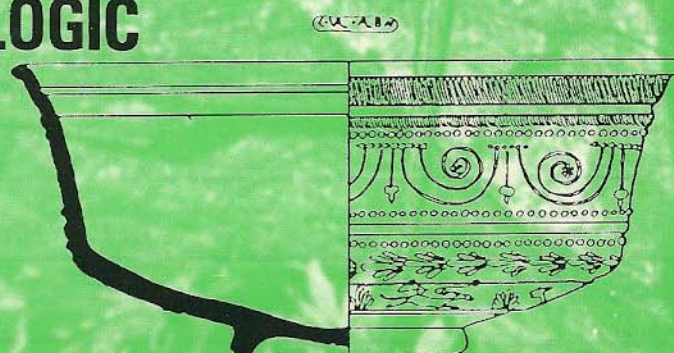
ANY VII • N.º 68 • JUNY 1985

ELS RÈPTILS I ANFIBIS DEL PLA DE SALT

Planes 9, 10, 11 i 12

EL JACIMENT ARQUEOLÒGIC SUBMARÍ CP. IV

Planes 15 i 16

«Can Panxut»

Programació mes de Juliol

DIA	HORA		
5	24	Pati	Jazz
6	22	Sala	Teatre *
7	19	Sala	Teatre *
12	23'30	Pati	Jazz
13	22'30	Sala	Teatre Sabates del 39 Grup Zootrop Teatre d'Olot
14	20	Sala	Teatre Sabates del 39 Grup Zootrop Teatre d'Olot
19	23'30	Pati	Jazz
20	22'30	Pati	Jazz i Teatre «Tallerindex» T. de Salt
26	23'30	Pati	Jazz
27	22'30	Pati	Teatre «Escapí» T. de Salt

* S'anunciarà oportunament l'obra i el grup
Les sessions de jazz són gratuïtes
Teatre: 200 ptes.

Stein

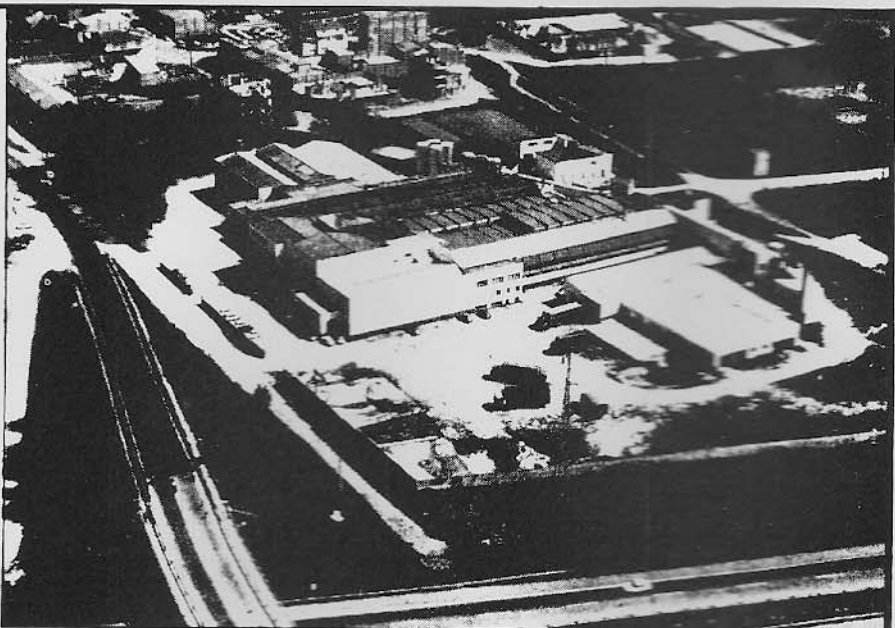
FOTOCOPIES
CÒPIES DE PLÀNOLS
PAPERERIA
TÈCNICA
MATERIAL
PER A DIBUIX
I OFICINES

A GIRONA
Avgda. Sant Francesc, 4 Tel. 20 39 44
Migdia, 11 - Tel. 21 35 65

A SALT
Passatge d'Olot, 166
Tel. 23 27 08

Frigorífics del Ter, S.A.

Escorxador
General
Frigorífic

Carrer Major, 419. Apart. 239 - Tel. 23 31 11 SALT (Girona)

REPARTIMENT DIARI DE CARNES DE PORC I BOVI

Sumari

«Can Panxut»

Programació mes de juliol.....2

Editorial

La Cultura la fa el Poble.....3

La Vida del Casal

Salt, Navàs, Tuïr, Molló i Salt.....4

L'Espieta'

Garlanda d'Or.....5

La Gallineta

Les pensions,

entre la reforma i la misèria.....6

Tema Central

Els rèptils i anfibis del Pla de Salt.....9

Teva/Meva

Pere de Prada, arquitecte

Finestra Oberta

El Jaciment arqueològic

submarí Cp. IV.....15

L'Esclat de l'Alba

Joan Salvat Papasseit.....17

Agenda cultural

Activitats.....18

Imatges

La importància dels calçotets.....18

Cagaferro

L'acudit foll.....19

La vida amb humor

Els nostres avantpassats.....19

Edita: Casal de Jubilatats de Salt.

Consell de Redacció: Lluís Mateu, Quim Pla, Miquel Casellas, Narcís Burch, Guillem Terribas, Martí Fita, Jordi Boada, Ventura Pau, Jaume Bosch, Joan Ros, Josep M. Macias, Francesca Laguarda, Emili Gispert, Joan Torres, Josep M. Oliveres i Manuel Lladó (fotògraf).

Publicitat: Marta Vilagran i Josp Plazas «Lites».

Compaginació i disseny: Manel Mesquita.

Correcció: Antoni Ruscalleda.

Administració: Miquel Casellas i Josep Cebrian.

Distribució: Josep Gassiot, Pitu Geli i Josep Cebrian.

Tiratge: 1.300 revistes.

Redacció: Passeig Verdaguier, 1 - Tel. 23 04 98 Salt.

Impressió: Pagès Impremta-Anglès - Tel. 42 01 07 Anglès

Dipòsit Legal: Gi-356/79

La Farga no es fa responsable dels articles signats que apareixen en la revista, responsabilitat que recau en els seus autors.

Editorial

La Cultura la fa el Poble

Els qui fem «LA FARGA», en les reunions i trobades per a confeccionar el número de cada mes, número que amb més o menys puntualitat rebeu a casa vostra, analitzem periòdicament els continguts i el que s'expressa en cada número.

Val a dir, però, que no sempre quedem contents del resultat. Això fa que sovint ens proposem de millorar la revista, fer algun canvi o potenciar determinada secció.

Una de les coses que creiem que cal potenciar són les activitats culturals i la qüestió cultural, en general. No podem pas oblidar que a Salt se'ns coneix arreu de les comarques gironines per les nostres inquietuds de caire cultural... Organitzacions i entitats passades i presents que han donat al nostre poble un relleu cultural en els diversos àmbits: el teatre (Agrupació Estil, la Pastera, el Talleret...), la Música (La Cançó del Grill, De Salt a la Fama, el Cor de l'església...), la Literatura (Edicions E! Pèl, la mateixa FARGA, les publicacions municipals, el Programa de la Festa Major...), la Cultura Popular (Salt Sardanista, Rialles), l'Escola d'Adults, les Exposicions (Sala de Cultura «les Barnardes», llibreria «Setè Cel»), Activitats Esportives (el Bàsquet, la Petanca, el Futbol...), Ràdio Salt...

És per això que cal deixar a les pàgines de LA FARGA, constància d'aquesta activitat, activitat que amb la seva incidència impregna la vida del nostre poble. Cal donar informació i relleu a aquestes activitats, sigui puntualment o a través de l'arxiu.

La cultura no només és patrimoni d'uns pocs i selectes, sinó que és de tot el poble. I és el mateix poble que fa possible la cultura i li dona vitalitat i força. Que així sia.

Salt, Navàs, Tuïr, Molló i Salt

Dia 23 de maig - **MARISCADA A NAVAS.** El matí es va visitar la ciutat de Manresa, passejant pels seus carrers principals; a l'hora de dinar vàrem anar a Navàs, al Restaurant La Fuesta, on vàrem fruit d'una immensa Mariscada, Ja a la tarda, vàrem anar al poble de la Nou per visitar el satuari de Lourdes.

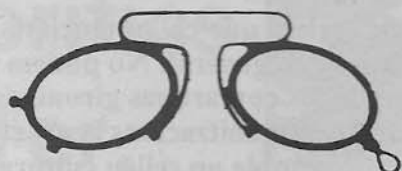
Dia 5 de juny - **TUÏR I MOLLÓ.** Al matí vàrem visitar les Caves Bhirr de Tuïr (França), i poguérem visitar la bota més gran del món, amb un milió de litres de cabuda. Després vàrem continuar Cap a Arles del Tech i cap a la frontera de Molló. Vàrem dinar a Can François i havent dinat, vàrem visitar Molló, amb la seva marevellosa esgésa romànica.

BALL SOCIAL.—

Els dies 25 de maig i 8 de juny vàrem celebrar dos Balls socials, amb molta participació de públic; aquesta activitat està resultant de molta acceptació i és intenció de la Junta poder-la repetir cada quinze dies.

CINEMA.—

Dia 30 de maig. Dins el cicle de Cinema que cada mes venim oferint als socis es va projectar el film «Dinamita Girls», d'acció i aventures, que va resultar de l'agrat del públic assistent.

JAUME TARRÚS GALTER

LLICENCIAT EN CIÈNCIES FISIQUES
ÓPTIC DIPLOMAT

OPTICA TARRÚS, S.A.

Santa Clara, 54 — Tel. 21 37 50 **GIRONA**

Dr. Ferran, 1 — Tel. 23 06 61 **SALT**

- Màxima varietat i qualitat en models de montures
- Adaptació de Lents de Contacte
- Lents de Potència Progressiva.
- Vidres Zeiss
- * **Graduació de la vista amb refractòmetres automàtics computeritzats**

**DESCOMPTA DEL 10% PER A JUBILATS SOCIS DEL
«CASAL DE JUBILATS»**

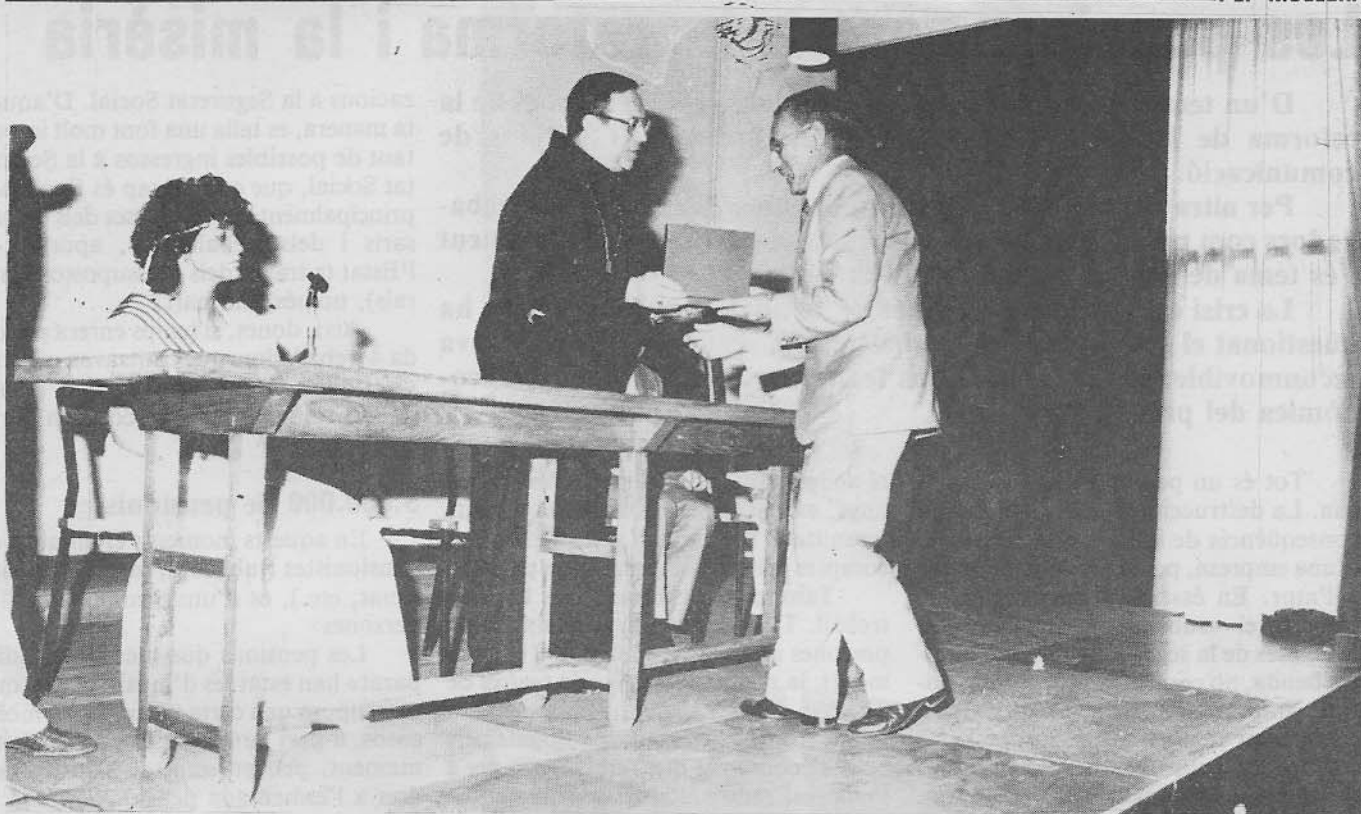

Foto: Manel Lladó

Moment en què el Pare Abat de Montserrat fa el lliurament de la Garlanda d'Or a l'Alcalde de Salt, Salvador Sunyer. A l'esquerra, la Pubilla de la Sardana.

Garlanda d'Or

El proppassat diumenge, dia 16 de juny, Salt rebia la Garlanda d'Or, per ésser la Vila que més actes ha dedicat a la Sardana, la nostra Dansa!

El Guardó fou lliurat en el transcurs del XXXIV Aplec de la Sardana a

Montserrat, «L'APLEC DE CATALUNYA», organitzat per l'Obra del Ballet Popular, amb no pas massa gent i fluixes sardanes. Els actes van començar a 2/4 d'11 del matí a l'Atri de la Basílica, on la Comunitat Benedictina va

rebre el seguici de les sardanistes portadores de flors a la Mare de Déu, i amb les Delegacions i Representacions Comarcals. L'Alcalde de Salt, M.ª Carme Bover, també li'n portà.

S'assistí a la Missa Conventual i s'hisà la Bandera de l'Aplec al pal·locat al bell mig de la plaça.

En les Sales Abaciàls, l'Alcalde de Salt, Salvador Sunyer, què durant tot el dia fou acompanyat pel Regidor de Festes, Emili Crous, va rebre de mans del Pare Abat de Montserrat la «GARLANDA D'OR». L'Alcalde va agrair la tasca feta per Salt Sardanista, aquesta nostra entitat saltenca que tant fa per les Sardanes...

Havent dinat es visità el Mur d'en Pep Ventura, al camí dels Degotalls, on les Entitats Sardanistes hi fixen el Clau de Tribut. Els actes s'acabaven al voltant de les 6 de la tarda; molt poca gent assistí al Cambril de la Verge per acomiadar-se de la Mare de Déu.

Ara, Salt, ja té una Sardana i tot! amb aquest nom: «SALT GARLANDA D'OR» (s'estrenà la nit de Sant Joan).

motos catalunya

PERE TEIXIDOR

VENDA I REPARACIÓ DE BICICLETES
VELOMOTORS, I MOTOCICLETES
MONTESA • DERBI • HONDA
GIMSON • VESPA • VESPINO
PEUGEOT • PUCH

Carrer Major, 307 - Tel. 23 93 67
SALT (Girona)

Les pensions, entre la reforma i la misèria

D'un temps ençà, el tema de les pensions, i en general el de la reforma de la Seguretat Social, és ben present als mitjans de comunicació.

Per altra banda, per la seva gran incidència tant per als treballadors com per als jubilats, és una qüestió que preocupa fortament i és tema de conversa diària entre la gent.

La crisi econòmica que fa més de 10 anys arrossega el país, ha qüestionat el seu futur, i ha trasbalsat una seguretat que semblava incommovible: el que les pensions fessin trontollar l'estabilitat econòmica del propi Estat.

Tot és un peix que es mossega la cua. La destrucció de llocs de treball a conseqüència de la falta de rendibilitat d'una empresa, porta a moltes persones a l'atur. En ésser a l'atur, cobren al principi el «subsidí de desocupació» (despeses de la seguretat social). Per altra banda, no cotitzen a la Seguretat Social, amb la qual cosa aquesta deixa d'ingressar importants quantitats.

Per una altra banda, hi ha el tema de les reconversions laborals, així com

el de les jubilacions anticipades (als 60 anys, etc.) Tot això representa ingents quantitats de diners que l'Estat en comptes d'ingressar, ara ha de pagar...

Tampoc no es creen nous llocs de treball. Tant és així que, de la xifra de persones sense feina (3.000.000 oficialment), la meitat són joves de menys de 25 anys que no han trobat la primera feina. Aquests joves no són llogats pels costos econòmics que representen per a l'empresa (entre altres causes) les cotit-

zacions a la Seguretat Social. D'aquesta manera, es talla una font molt important de possibles ingressos a la Seguretat Social, que com se sap és finançada principalment per les quotes dels empresaris i dels treballadors, aportant-hi l'Estat (a través dels pressupostos generals), només una part.

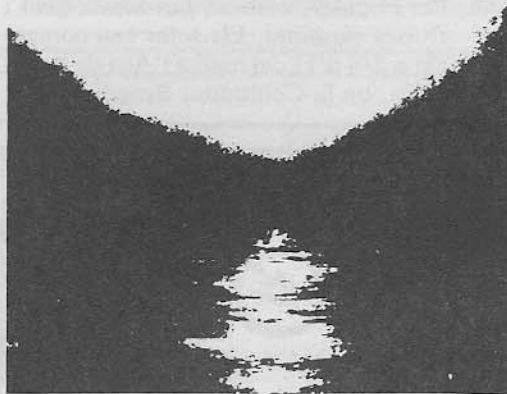
Així, doncs, si temps enrera per cada 4 treballadors que cotitzaven n'hi havia 1 que cobrava, ara la xifra s'acosta de 2'5 treballadors que cotitzen per 1 que cobra

5.000.000 de pensionistes

En aquests moments el nombre de pensionistes (jubilació, invalidesa, viudedat, etc.), és d'uns 5 milions de persones.

Les pensions que més s'han «disparat» han estat les d'invalidesa, el que pressuposa una certa picaresca en molts casos, a part de les persones que legítimament, pel seu estat de salut, tenen dret a l'esmentada pensió.

LA TRANQUIL·LITAT
D'ESTAR BEN
ASSEGURAT

VENEM
IMATGE DE
CONFIANÇA!!

REUNION
ASSEGURANCES

Manuel de Falla, 38
Tel. 23 67 09
SALT (Girona)

Balmes 15, entlo., 4.º
Tels. 21 49 62 · 21 49 54
GIRONA

—Si al nombre de 3.000.000 d'aturats (sobre una població de 37.000.000) hi afegim el de 5.000.000 de pensionistes, més el de la població escolar, i els qui no tenen feina però no són al cens de l'INEM, no és estrany que l'informe elaborat per Càrites recentment, assenyali que el 23% dels espanyols viu sotmés en la pobresa, xifra que, a la Comunitat Econòmica Europea, només es veu superada per Irlanda

Càritas, en l'esmentat informe fet públic el passat més de maig, diu que les ajudes per subsistència (persones que han acudit a aquesta organització), ha augmentat el 600 per cent en els darrers tres anys.

Càritas diu que a Espanya, prop de 8.000.000 de persones són pobres.

—Enmig de tot aquest context es produeix el debat sobre «LA LLEI DE REFORMA DE LES PENSIONS», que el parlament de l'Estat ha discutit aquestes darreres setmanes.

La Llei de Reforma de Pensions

Les principals novetats que introdueix la debatuda «Llei de Reforma de Pensions» són:

«—**Període de cotització:** En lloc de 10 anys mínims per a jubilar-se, se n'exigirà 15, dos dels quals han d'estar entre els 8 previs a la jubilació.»

«**Càlcul de la Pensió:** la quantia s'obtindrà amb la mitjana de la cotització dels darrers 8 anys, i no dels dos com passava fins ara. Les pensions seran revaloritzades automàticament a principis de cada anys segons l'I.P.C. (Índex de Preus al Consum) que prevegi el Govern.»

«**Invalidesa:** Per a tenir dret a la pensió caldrà haver cotitzat entre 0 i 5 anys, si l'assegurat té menys de 26 anys, i entre 5 i 15 si és més gran de 26 anys.»

«**Prestacions familiars:** Se suprimeixen els pagaments únics per casament o naixement d'un fill, així com els «punts» per l'esposa.»

«**Pensions assistencials:** Els malats, vells o invàlids sense recursos econòmics passaran a cobrar d'11.000 ptes. actualment a 12.000 ptes.»

«**Pagues extres:** Els autònoms i «empleats de hogar» jubilats, tindran dues pagues extres a l'any.»

«**Règims suprimits:** Se suprimeixen els règims especials de: ferroviaris, toreros, artistes, escriptors, futbolistes i

representants de comerç, els quals s'integraran al règim d'autònoms o en el general.»

«**Període transitori:** Aquesta aplicació no serà plenament vigent fins l'any 1995. S'estableix, doncs, un període transitori d'aplicació de la nova llei.»

Resumint:

Aquesta Llei, a parer nostre, estableix unes mesures per estintolar la Seguretat Social, però, llevat d'algun cas, no presuposa una millora en les prestacions dels pensionistes.

Les pensions són per a la gran majoria de jubilats excessivament baixes. Pensions de misèria per a un país que ja ha entrat al Mercat Comú i vol un estat de benestar... Però mentre l'Estat no faci una reforma veritable, i aporti a la Seguretat Social més quantitat de diners a través dels pressupostos de l'Estat (treint-los d'altres conceptes: armament, funcionariat... etc.) no es podrà garantir als nostres jubilats unes pensions dignes.

I la subsistència econòmica, per al qui ho necessita, és una qüestió que no es pot fer esperar.

Serps, Gripaus i Sargantanes

Els rèptils i anfíbis del Pla de Salt

Serps, llargardaixos, granotes i gripaus són animals amb mala sort, el que en diríem uns incompresos. Tenen la virtut de despertar en l'home unes sensacions anomenades fàstic, por, pànic, etc..., i, és clar, els humans responen matant-los.

La nostra cultura té una eversió particular per aquests animalets, sempre els associa a bruixots, dimonis, professionals assimilats, només fan que desgràcies (emmetzinen pous, es mengen les criatures, porten malastrugança i tota una llarga rècula de misèries), i, per si fos poc, l'esport preferit dels nostres fills, i el nostre quan érem petits, és fer

concursos de tortura de sargantanes, fent que es desprenguin de la seva cua i cronometrants la durada dels estentors del malaurat apèndix caudal (i això quan no se'ls acut tancar la bestiola en un pot conjuntament amb un petard encès.

Amb aquest requitzell de penúries, crec que ens valdria saber que els anfi-

bis i rèptils són unes peces importants dels sistemes vivents i que són molt útils per a l'home: mengen insectes, petits mamífers, alguns mol·luscs, etc., i si resulta que anem exterminant-los, doncs tot el sou se'ns anirà a comprar matamosques.

Fins ara, al Pla de Salt n'hem trobat les següents espècies:

RÈPTILS (Sargantanes, dragons, serps i llangardaixos)

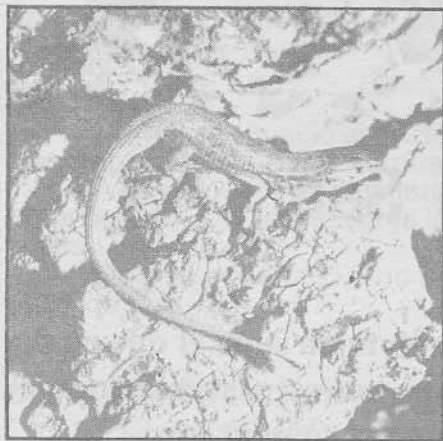
SARGANTANES

Les trobem a tot el terme, sobretot als llocs assolellats en les parets, sobre pedres, etc. És complicat distingir les diferents espècies de sargantanes (sobretot per la gran quantitat de subespècies i noves espècies que han estat descrites als darrers temps).

De moment, però, hem pogut confirmar la presència de:

LA SARGANTANA IBÈ-

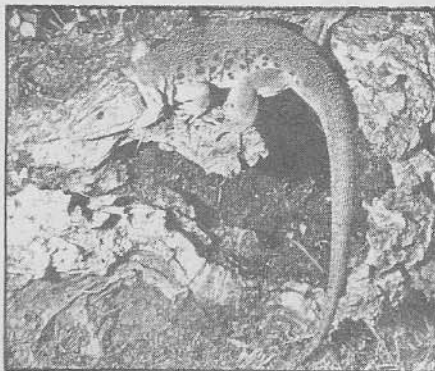
ICA (*Lacerta hispanica*). Els exemplars adults arriben a uns 7 cm. del morro a l'anus, i la cua d'uns 10 cm. El color és molt variable. El dors més fosc que la panxa, que és blanquinosa, groguenca o ataronjada. S'alimenta d'insectes i aràcnids (V. Figura 1)

SARGANTANA VULGAR

(*Psammotromus algirus*) Més grossa que l'anterior (fins a 27 cm. amb la cua). De color bru, d'aram, amb dues línies molt cridaneres als flancs. Les parts inferiors de color blanc. Quan és capturada emet uns xisclets molt característics. S'alimenta bàsicament de formigues i escarabats. La trobem a les De-

veses, bardisses; poques vegades a la zona urbana i més correntment als camps de la banda sud del poble. (V. fig 2)

ELS LLANGARDAIXOS

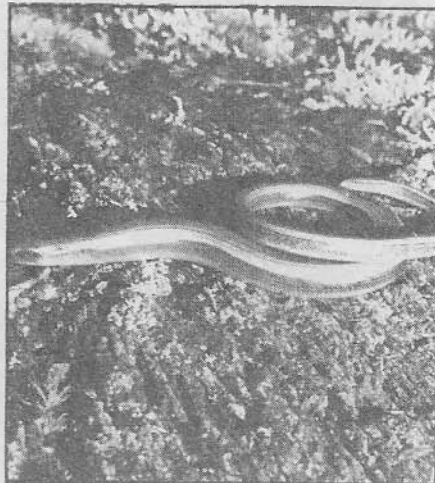
Com les sargantanes (pertanyen a la mateixa família) són rèptils de 4 potes, amb l'excepció de les Serps de Vidre. En general són de tamany més gros.

EL LLANGARDAIX COMÚ O LLUERT (*Lacerta Lepidota*). És el més gros, pot arribar als 60 cm. amb la cua inclosa. D'aspecte robust, color verd-groguenc amb moltes taquetes negres que poden conformar dibuixos molt diversos, als costats hi té unes taques blaves molt visibles. S'alimenta d'insectes, petits mamífers, pollets d'aus i, fins i tot, d'algun conill petit. El trobem a Les Deveses i, poques vegades, a la banda del Sitjar. (fig. 3)

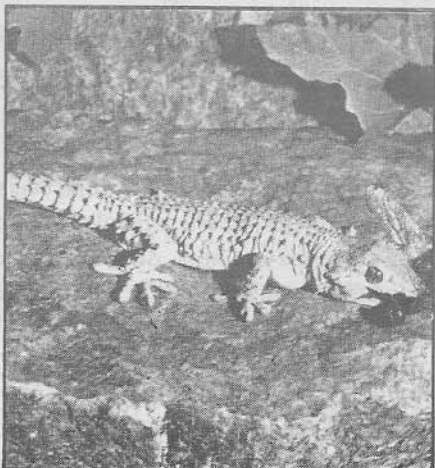

LES SERPS DE VIDRE

(*Anguis fragilis*). Ja hem dit que tenen l'aparença de serps però que en realitat són llangardaixos sense cua. Poden arribar a mesurar 50 cm. De color marronós i amb lluisor metàl·lica. Tenen la cua molt fràgil. A Salt les trobem en els indrets humits, és a dir a les Deveses i hortes. Menja gran quantitat d'insectes, llimocs i cucs de terra.

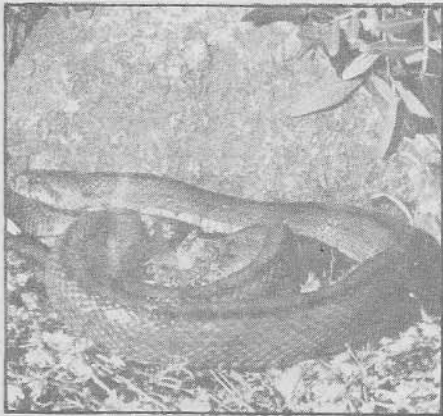
ELS DRAGONS (*Tarentola mauritanica*.) Són animals escapats d'un llibre de malsons, verrugosos, coloració marronosa-grisa, amb els dits amb ventoses, i una aparença general de criatura de l'avern. Els trobem les nits d'estiu repapats prop dels llums dels carrers esperant el seu aliment (gran quantitat d'insectes). Cal aclarir que no és veritat que els dragons es mengin la roba dels armaris de les cases.

LES SERPS

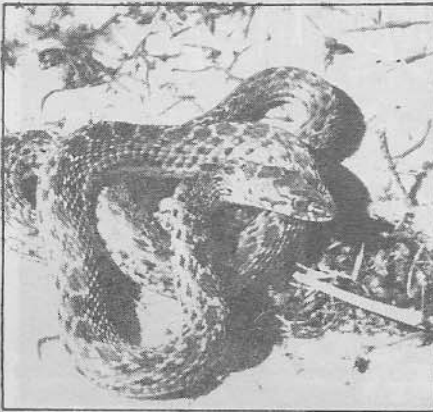
Pobretes, són les maleïdes d'entre els maleïts, i cal tenir en compte que al Pla de Salt no hi ha escurçons (o si més no, fins ara no n'hem pogut localitzar cap ni tenim notícia que hi hagi hagut cap de l'única serp verinosa del nostre país). En conseqüència, quan veiem una serp només cal que la deixem tranquil·la, no és necessari que la bastonem ni que la torturem. Les del nostre poble són:

SERP BLANCA (*Elaphe scalaris*) Pot arribar a fer 1'60 m., encara que normalment són més petites. De color amarronat, amb dues línies més fosques al dors, el ventre és més clar; els individus joves tenen unes taques en forma d'H que recorden una escala (d'ací el seu nom llatí). Té costums diurns, viu en els llocs assolellats, entre les pedres i algun cop fins i tot al casc urbà. Mossega quan se la vol capturar. S'alimenta d'animals de sang calenta (petits mamífers, aus i a vegades algun rèptil encara que sigui de sang freda).

SERP VERDA O CULBRA BASTARDA (*Mapolon monspessulanus*) Pot arribar fins a 2 metres i a vegades més. És la serp més grossa del nostre país. De color d'oliva o marronós i en la primera tercera part del cos presenta unes taques negres molt característiques. El ventre és més clar, i lleugerament pigallat de fosc. És una espècie molt activa i agressiva, s'alimen-

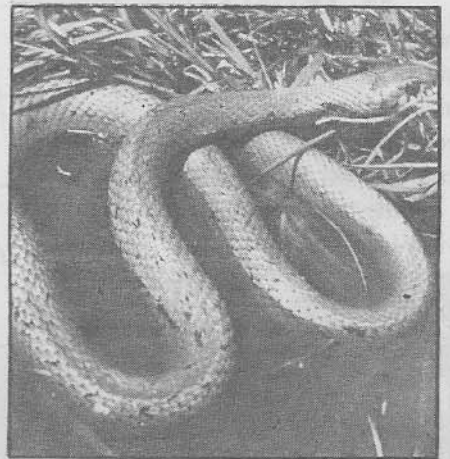
ta de petits mamífers, aus, llargardaixos i invertebrats. Té unes dents al darrera del maxil·lar superior, però difícilment poden afectar l'home per la seva posició endarrerida. La trobem a les Deveses, sobretot als pedreguets dels marges del Ter i també en els camps de la banda sud. És la serp que normalment trobem aixafada a les carreteres ja que els agrada prendre el sol en l'asfalt rescalfat

SERP D'AIGUA (*Natrix maura*) Pot arribar fins a 1 m. De color gris amarronat, amb taques al dors, de color negre i en zigzaga (semblant a les dels escurçons). La part inferior és groguenca o ataronjada amb taques negres quadrades. Viu prop de l'aigua i dins l'aigua; quan es veu acorralada xiula i adopta una actitud agressiva, però és completament inofensiva i ni tan sols mossega. S'alimenta d'amfibis i de peixos. És la serp que ens donava sorpreses desagradables quan anàvem a pescar a mà al riu i en comptes d'un peix ens sortia la pobra serpota.

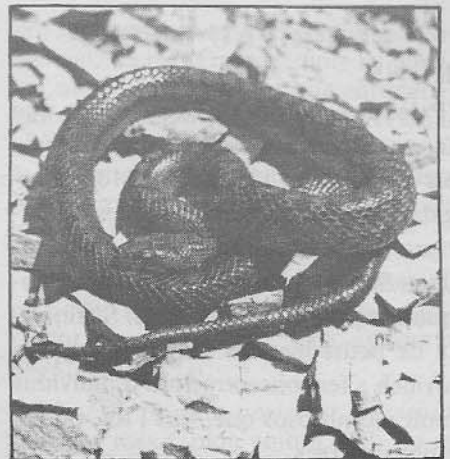

SERP D'AIGUA DE COLLAR (*Natrix natrix*) Pot arribar a ser més grossa que l'anterior (fins a 2 metres). De color blanc-groc i envoltat de negre, que quan creixen desapareix. Viu en els mateixos indrets que l'anterior i s'alimenta del mateix. Totes dues tenen la facultat quan se les captura de desprendre una flaire molt desagradable que prové de les glandules anals. També és inofensiva.

SERP LLISA (*Coronella girondica*). És petita, d'uns 65 cm. De color fosc amb moltes taques negres, les parts inferiors, groguenques o vermelles amb unes taques quadrades molt característiques i formant dues línies. Té costums nocturns, normalment, i s'alimenta de sargantanes, serps i d'alguns insectes. És lenta i poc agressiva i mossega molt rarament.

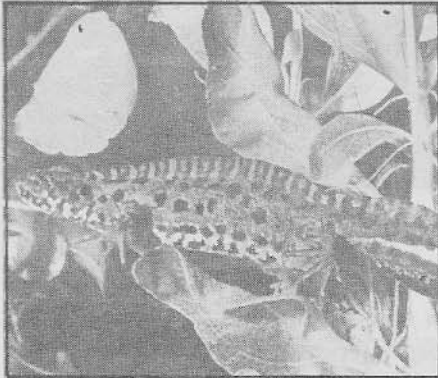
És possible que hi hagi més espècies de serps al Pla, però de moment, encara no les hem pogut determinar.

ELS AMFIBIS.

Ja sabeu que estan molt més lligats a l'aigua que els rèptils, per tant només els trobarem en indrets humits i preferentment inundats: (la zona del riu, la sèquia, algunes basses permanents, safareigs i la xarxa de recs).

EL TRITÓ COMÚ (*Triturus marmoratus*). És l'únic amfibi amb cua que hi ha al Pla, i encara és raríssim. Pot mesurar uns 16 cms. De color jaspiat verd-negre-groc. Els mascles tenen una cresta dorsal. S'alimenta d'insectes, cucs i d'altres invertebrats petits. També fa vida fora de l'água.

GRIPAUS I GRANOTES. És sabut que les formes adultes no tenen cua. Normalment ens animen les nits d'estiu rascant i fent sorolls gairebé cibernètics (com els gripaus). Hem trobat:

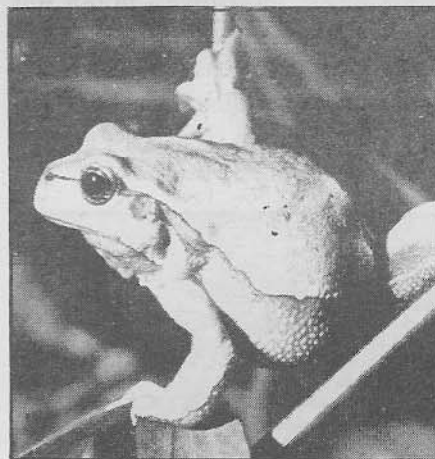
EL GRIPAU D'ESPERONS.

(*Pelobates cultripes*). És un gripau que fa uns 10 cm., les femelles més grosses, els mascles són més petits. Molt arrugats, sobretot del cap. Les potes del darrera tenen un esperó negre, dur i tallant. Són de color gris-oliva o més blanquinosos. Té hàbits nocturns. S'alimenta de petits insectes. Algunes vegades arriben a fer concentracions d'individus molt nombrosos que, fins i tot, poden embussar recs.

GRIPAU COMÚ (*Bufo bufo*). És un gripau gros, fins a 20 cm. les femelles. De color gris i molt arrugats. S'alimenta de cucs, cargols, llimocs, escarabats, etc. Com la majoria d'amfibis té unes glàndules a la pell que segreguen substàncies tòxiques (això no és excusa per matar els que es trobin).

LA REINETA (*Hyla arborea*). És una granota verda, petita, d'uns 5 cm., i inconfundible, té també una característica banda fosca als cantons. És una espècie de costums nocturns i arborícoles. S'alimenta d'insectes. Ah!, hi ha mètodes molt més sofisticats per a diagnosticar embarassos, però el de la reineta a vegades funciona.

GRANOTA COMÚ O GRANOTA VERDA (*Rana ridibunda*). Pot arribar a fer uns 15 cm, és la granota vulgar; el color és variable, barrejat de verd i amarronat. S'alimen-

ta d'insectes i d'altres invertebrats i té unes anques proverbialment suculentas.

Ja veieu que aquestes pobres bestioles no fan tanta por, només cal respectar-les ja que fins ara, els llangardaixos de «V» no han arribat al Pla de Salt.

XAVIER SUNYER

Il·lustracions del «Guia de campo de los anfibios, y reptiles de la península Ibérica»

Pere de Prada, arquitecte

Barceloní de naixement, però Saltenc d'adopció, en Pere de Prada ha estat dos anys Arquitecte Municipal a Salt.

Podem veure el seu despatx d'arquitectura al carrer Llarg, n.º 7, on abans era «Cala Pau». Ha estat, si no el primer, el segon en instal·lar-se al nostre poble i això, és ja un fet prou important. Com ens diu ell més endavant, la força, l'inquietud i l'empenta dels Saltencs el van convèncer de quedar-se i arrelar a Salt.

D'en Pere, es podria dir que ha estat una de les persones que des del primer dia que va arribar, es va saber integrar, i va entendre els moments difícils que Salt estava travessant, amb motiu de la segregació. La seva ajuda i col·laboració desinteressada, crec que, juntament amb la seva gran professionalitat, han estat molt positives per al nostre poble.

Aquests fets i la seva visió com a tècnic ens podran ajudar a comprendre i fer un repàs del que s'ha fet en aquests dos primers anys de Serveis Municipals, i també el perquè no s'ha volgut tornar a presentar per Arquitecte Municipal.

— **Pere, dos anys d'arquitecte dels Serveis Tècnics Municipals en un poble desferrat haurà estat una experiència molt difícil?**

— Difícil sí, però al mateix temps agradable i apassionant; és una oportunitat que no es presenta sovint i que jo l'he viscuda intensament, gràcies a la gran comprensió i entusiasme compartit amb els polítics. Tots anàvem a una i, així, la meva tasca ha estat molt agradable.

— **Quins serien els principals problemes urbanístics que s'ha trobat aquest nou Ajuntament després de la segregació?**

— El fet més greu ha estat que Salt era l'extraradi de Girona i com a tal ha patit el fenomen de l'expansió accelerada de les poblacions dels anys 60-70, que es manifestava fonamentalment per les deficientes dotacions d'infraestructures; així trobem clavegueres infradimensionades, canonades d'aigua a poca fondària, línies elèctriques aèries, el traçat de les quals no respon, sembla, a cap planificació preestablerta, etc.

— **Així, creus que Salt ha guanyat molt en conquerir la segregació, en aquest aspecte?**

— Indubtablement que sí. Ha passat de ser l'extraradi a ser una població amb entitat pròpia. La consciència de poble que té la gent d'aquí ha quedat ben palesa, i crec que s'ha encertat. Aquest fet ha estat un dels motius pel quals m'he instal·lat a Salt, la gent de Salt són gent amb molta força.

— **Un dels projectes que estàs realitzant i que, segons tinc entès, és obra teva, és el nou edifici de la Casa de la Vila, on era abans dels «hermanos»; ens pots fer cinc cèntims del per què es fa i com serà?**

— Sí, el projecte és redactat per mi amb els Serveis Tècnics de l'Ajuntament, i soc també el Director de les obres per encàrrec del Consistori, cosa que vull agrair al nou Arquitecte Municipal, que ha sabut comprendre la postura de l'Ajuntament i ha donat el vist-i-plau perquè jo portés la Direcció de les obres.

Responent a la teva pregunta, és clar que l'edifici actual de l'Ajuntament se'ns feia petit. Ja saps que, actualment, Serveis Tècnics i Intervenció ocupen uns pisos a l'edifici del costat, perquè a baix no hi cabíem. Era, per tant, una cosa necessària per poder oferir en condicions els serveis al poble. El fet que l'edifici «La Salle» es trobés al costat mateix i la seva situació centrada respecte al poble, va ser decisiu per tirar endavant la idea.

L'edifici «La Salle» recollirà a la planta baixa, els serveis administratius que actualment es donen a l'edifici del c/. Major, al primer pis hi haurà l'Alcaldia i despatxos dels regidors, i al segon pis els Serveis Tècnics i arxius. L'accés es farà pel carrer d'Angel Guimerà.

— **Tancant ja aquesta faceta com arquitecte, quin ha estat el millor o pitjor record d'aquests dos anys?**

— L'incendi que es va produir a les vivendes del C/. Major, davant de Frigorífics del Ter, va ser el fet on vaig sentir amb més angoixa la responsabilitat del càrrec. Els moments de l'apuntament de l'edifici i l'enderroc de les deu vivendes són uns dies i unes nits d'una tensió que mai no oblidaré.

— **És cert que tu ets pintor?**

— M'agrada pintar; ara, en les poques exposicions a les quals he concorregut, la meua presència ha estat sem-

pre testimonial, sense cap ambició comercial. La meua mare sempre ha dibuixat molt bé i ella va fer que em matriculés a l'escola Massana de Barcelona; allà feia la tècnica de l'esgrafiat, sortia a pintar al carrer amb l'aquarel·lista Marià Brunet, que va fer que em piqués el cuc de l'aquarel·la.

— **Creu que cap dels teus coneguts no poden imaginar-se que tu ets un corredor de Marató als teus quaranta anys?**

— Sí, fins ara porto set maratons fetes, la més ràpida amb 3. 24', no és cap gran marca, quan baixi de les tres hores vull anar a la de Nova York.

— Et consideres una persona inquieta i activa?

— Sí, amb moltes ganes de fer coses, però això no és cap virtut, més aviat és un defecte i em porta a ser un xic fracassat, ja que en conquerir les coses i no les pots consumir totalment.

— Tornant als temes Municipals; Pere, què creus que té el nostre poble que puguem salvar, des d'un punt de vista arquitectònic-artístic?

— Salt tindrà ben aviat un catàleg completament definit i concretat amb el Nou Pla General d'Ordenació, que recollirà probablement les cases de pagès de les rodalies i conjunts urbans del barri vell, que si bé arquitectònicament no són excessivament valuosos, ho són des del punt de vista històric en reflectir l'evolució del poble; i en aquest sentit crec que són importants els edificis de les fàbriques tèxtils i les instal·lacions hidràuliques que utilitzaven en el Rec Monar per produir energia.

Quant al Salt de l'expansió demogràfica, crec que és recuperable amb actuacions de disseny de l'espai urbà que envolta les edificacions.

— Com arquitecte tècnic municipal, quins consells donaries a la gent que vol rehabilitar la seva vivenda, principalment en el barri vell.

— Crec que tota persona que entengui el fet cultural del barri vell i estimi el seu barri, disposa de prou elements

com per realitzar una rehabilitació respectuosa amb el seu entorn, i que el barri vell no perdi l'encís dels recorreguts amables amb un discret interrogant a cada cantonada.

— Una pregunta és obligada, per què has deixat d'ésser arquitecte municipal i no t'has presentat a les oposicions, Pere?

— La feina d'arquitecte Municipal a Salt és, com et deia, apassionant, pel que té d'innovadora i agradable, pels companys amb qui treballes, polítics o funcionaris, però al mateix temps absorbent sens límit. Tinc, d'altra banda, un despatxet que he aixecat amb molt d'esforç i il·lusió, i que representa per a mi la conquesta d'una forma de viure humanitzada i agradable que a Barcelona se m'escapava dia a dia.

Així, doncs, quan convocaren oposicions per cobrir la plaça en propietat d'Arquitecte Municipal, vaig escollir el

meu despatx, conscient que de totes maneres estic a Salt amb tot el sentit de compromís que això representa.

— Pere, tu que has estat un col·laborador de la plaça de les Llúdrigues, abans d'ésser l'Arquitecte Municipal, com és que quan s'ha tingut l'Ajuntament, sembla que aquella il·lusió de continuar restaurant les altres places del poble s'ha refredat i no té per ara continuïtat?

— Allò va ésser un gest molt maco del llavors Consell Municipal, i realitzat amb un pressupost molt reduït. Per a mi ha estat una de les realitzacions més senzilla i humil en què he col·laborat, però la que més il·lusió he posat. Un cop constituït el nou Ajuntament, i quan va tenir pressupost pròpi, es van plantejar unes obres prioritàries i uns serveis imprescindibles, com és el muntatge de la màquina administrativa, després les obres del Pavelló Poliesportiu i les de Rehabilitació de l'edifici «La Salle per a l'us de Casa de la Vila, a part dels treballs que es fan contínuament de manteniment i reparació, en funció de la seva urgència.

— Quin és el projecte, dels que estiguis fent, que consideris més interessant?

— És un que vaig iniciar als Serveis Tècnics de l'Ajuntament i que pel seu contingut considero excepcional. És la reforma i ampliació del Cementiri Municipal. És un tema en el qual, des de l'Ajuntament, es vol plantejar la proposta d'un cementiri més amable i menys sever, amb més vida, com dieu els de «La Farga» en aquell titular de «Cent anys de vida al Cementiri».

Aquí hem de posar fi a aquesta entrevista, ja que ens allarguem sense adonar-nos-en. Gràcies per tot, Pere.

Com podeu veure, ara tenim fotògraf oficial; com ja sabeu és en Manuel Lladó. Des de la seva càmera intentarà explicar tot allò que jo no he sabut trobar amb el diàleg; importantíssim, ja que com es diu, una imatge val més que mil paraules.

**SERRALLERIA I FUSTERIA METÀL·LICA
EN FERRO I ACER INOXIDABLE**

MOBRA, S.A

Canals per a la construcció i lampisteria
Doblat de xapes i talls

TALLER: Camí Antic de Salt a Vilablareix s/n.
Tel. 23 53 17

PER A CORRESPONDÈNCIA: MOBRA, S.A.
C/. Esteve Vila, 10-5.º-2.ª SALT

El jaciment arqueològic submarí Cp. IV

L'any 68, després del suïcidi de Neró, la situació del govern de l'Imperi Romà és caòtica. En un sol any hi han quatre màxims dirigents: Galba i Viteli, que moren assassinats; Otó que se suïcida i Vespasià, que és ascendit al poder imperial per les legions de Judea.

Com a conseqüència del govern de Neró i de la guerra civil posterior, la situació econòmica de l'Imperi és greu i Vespasià inicia una clara política d'aprofitament al màxim de llurs recursos, entre els quals l'oli i els minerals de la Bètica, els cereals de Mauritània, els minerals de Britània i els productes exòtics d'Orient, hi ocupen un lloc important. Aquesta activitat degué produir una intensificació del tràfic marítim, per al qual Catalunya disposava d'una bona infraestructura portuària. Cal destacar els dos ports d'«Emporiae», un situat a la «Palaiàpolis», petit i inadequat, i l'altre a Riells —La Clota—. Ambdós havien perdut la puixança de l'anterior segle i àdhuc iniciat una decadència imparable, potser en benefici d'altres ports, com el de «Barcino», amb millors condicions per a la distribució dels productes.

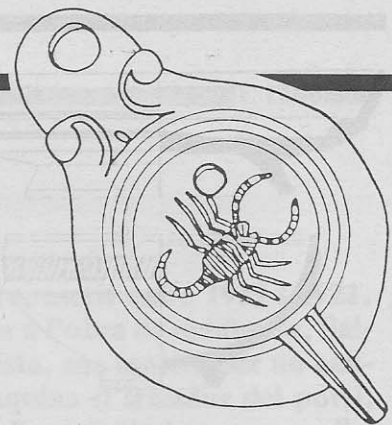
«Rhode» tenia en la seva badia un port natural magnífic, i malgrat que desconeixem la seva situació, la troballa fa poc temps d'un tros de la quilla i el codast d'un vaixell, quan feien els fonaments d'un edifici prop de Ciutadella, és una dada que cal tenir en compte.

«Rhode» viu un dels seus millors temps en la segona meitat del segle I d.C. Al Sud, «Tarraco» ofereix la seva ja tradicional capacitat per al comerç marítim.

També al nord dels Pirineus destaquen tres ports: Narbona, Arles i Marsella.

És en aquest marc que es produeix, cap a l'any 75 d.C. i provocat per un temporal de tramuntana, el xoc i posterior enfonsament d'un vaixell mercant en aigües del Cap de Creus, formant-se el jaciment arqueològic subaquàtic que coneixem per Cp. IV, en el qual es va iniciar l'excavació l'any 1984.

Un vaixell enfonsat és un tipus de jaciment arqueològic que presenta unes característiques molt especials: De primer antuvi cal assenyalar que la seva formació es produeix en un curt període de temps. Les hores o els dies passats entre la càrrega de l'embarcació i el seu enfonsament fan que no hi hagin interferències, salvant excepcions, de materials antics i moderns, com passa sovint en els jaciments terrestres. En segon lloc, les mercaderies del vaixell són un document històric encara no alterat pel consumidor, és a dir, són un reflex

fidel·litzat tant del centre productor com de la demanda del mercat al qual anaven dirigides.

En tercer lloc, i per qüestions econòmiques, un vaixell transporta el màxim volum possible de càrrega en el mínim espai, la qual cosa proporciona a l'arqueòleg un voluminós conjunt de material, i això vol dir una molt important informació potencial.

Aquestes característiques converteixen un vaixell enfonsat en un document històric complet en si mateix i relacionat amb el seu entorn, en tant que ens ofereix una informació àmplia i profunda d'un moment concret de la història, és el que Benoit anomenava «una fotografia de la història».

Actualment, quan només s'ha portat a terme una campanya d'excavació en el Cp. IV, i quan l'estudi dels materials, que durarà uns quants anys, no ha fet més que començar, disposem ja de proves que ens permeten elaborar les següents hipòtesis:

L'existència en el Cap de Creus d'un

RADIO
ANGELATS

TVC
VIDEO BETAMAX
BETAMOVIE, BETA HIFI
COMPACT DISC
EQUIPS ALTA FIDELITAT
ORDINADORS HIT-BIT
ÀUDIO PORTÀTIL, ACCESORIS

Carrer Angel Guimerà, 63
Tel. 23 52 15 SALT (Girona)

Sport Garatge, s.a.

Josep Casals

Reparacions — Engrassament — Neteja

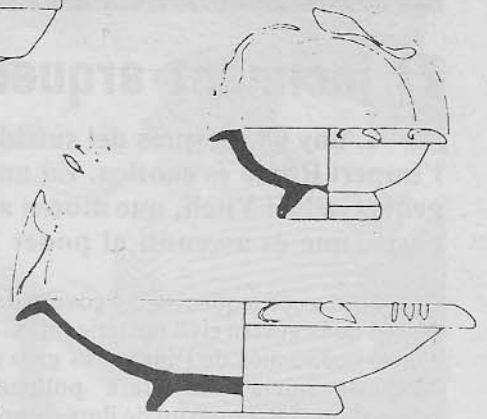
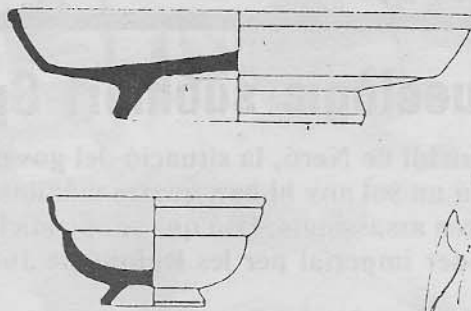
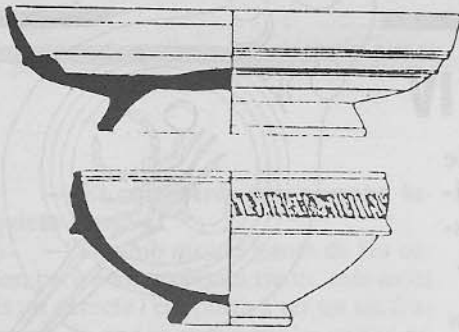
Passeig Marquès de Camps, 5 — Tel. 23 33 11 SALT

Subministres
Catalunya, s.l.

VOLVO

Camiones y Autobuses

Passeig Marquès de Camps, 3 — Tels. 23 33 11 - 23 78 83
SALT.

vaixell amb un carregament ceràmic mixt format per «Terra Sigillata» fabricada a la Graufesenque (Narbonense), llums d'oli fabricats a Roma, àmfores per l'oli produït a la Bètica (Vall del Guadalquivir), i ceràmiques de Paret Fines, també de la Bètica, és un bon document per a l'estudi del comerç en el segle I d.C. i una prova de l'existència d'estocs en ports diferents als d'exportació originària dels productes.

Aquest esquema ens introdueix en el coneixement de l'activitat dels «mercatores» i dels «negotiatores», alhora que ens parla de les rutes de navegació antiga. Creiem que Cp. IV segurament procedia del port de Narbona, on havia carregat productes allí emmagatzemats, procedents de l'interior de França per via terrestre i d'Itàlia i Andalusia per via marítima.

L'estudi estadístic dels objectes trobats, tenint en compte que són el reflex de la demanda del mercat, ens permeten establir l'existència de tres serveis de taula en la vaixella romana del segle I d.C., la qual cosa ens permet, potser, acostar-nos als hàbits culinaris de l'època.

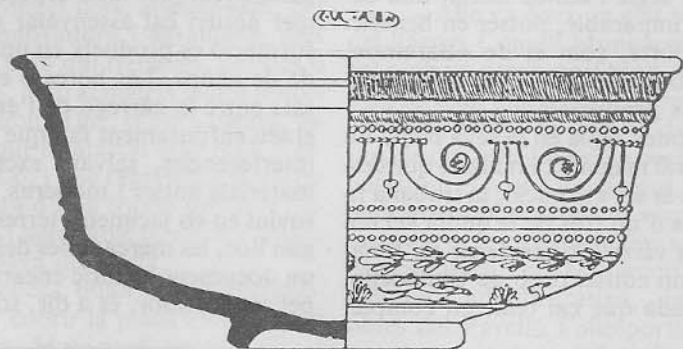
La part principal del carregament, la «Terra Sigillata», que presenta temes decoratius, i les signatures dels terrissers que varen produir els vasos i també l'estudi de la posició de cada objecte dins el vaixell, amb l'estudi estadístic del conjunt, dividit en tipus de recipients i de terrissers, ens proporcionarà informació per a conèixer entre altres dades l'organització del treball en el centre pro-

ductor principalment pel que fa referència a l'existència de terrissers aïllats o bé d'una organització cooperativista.

Cap. IV és un jaciment arqueològic amb una informació potencial molt important al beneficiar-se de circumstàncies potser excepcionals en aquest cas, principalment perquè es tracta d'un jaciment submarí que ha estat descobert per una institució arqueològica abans que les accions de l'home modern i «ci-

sevol treball arqueològic sobre el segle I d.C.

Sortosament, l'Administració i els mitjans de comunicació han aconseguit de crear un estat d'opinió favorable per-

vilitzat» el mutilés o hi produís alteracions. Això fa que la informació que ens proporciona sigui molt més completa i fiable.

Per altra part, es tracta de l'únic vaixell conegut en la Mediterrània amb una càrrega de «Terra Sigillata» Sud-Gàl·lica, la ceràmica d'aquesta època més estesa per tot l'Imperi, constituint el fòssil director per excel·lència de qual-

què aquest jaciment pugui salvar-se i ser estudiat. Confiam i desitgem que els treballs que es portaran a terme durant els propers anys aportaran uns coneixements molt importants, i no solament per a estudiosos, que trascendiran al gran públic hereu del nostre patrimoni cultural.

Chelsea
ESCOLA
D'IDIOMES
House 3

Dr. Ferran, 3, entll., 3^a - Tel. provisional: 23 44 47 - SALT

Joan Salvat Papasseit L'Irradiador del Port i les Gavines

Salvat, que s'havia format entre ambients que participaven de la bohèmia més negra i de la lluita político-social més exaltada, reflectí aquesta situació en els seus primers escrits, signant sota el pseudònim de «Gorkiano», les seves idees llibertàries, amb un optimisme que el portava a creure cegament en les utopies; però decebut, per una banda, en veure l'enorme distància que hi havia entre els programes i la realitat i per l'altra, la seva escassa salut, que el reclòia massa sovint en diversos sanatoris (Castella, Andorra, la Catalunya Francesa) aïllant-lo en un món d'insuficiències, el portà a definir-se vers una poètica personal que descriuria d'una manera molt intimista la seva realitat quotidiana «No he escrit mai sense mullar la ploma al cor: esbatenat» «Del pròleg de Joaquim Moles «Poesies complertes»», i el portaria amb nostàlgia a parlar dels seus records, a la recerca de la realitat perduda: la seva vida, Una vida de misèria que buscava la sortida en la llibertat, Una vida de malalt que buscava la compensació en el somni...

(Del pròleg de Joaquim Moles «Poesies complertes»)

Amb aquest llibre, escrit entre 1919 i 1921, l'obra qualificada com a l'obra de maduresa, Salvat, com a bon futurista, ens mostra per un cantó l'interès per la màquina (l'Irradiador del port), i per l'altre el seu realisme intimista envers ell i la natura (les gavines). Aplicant les tècniques més de l'Avantguarda d'aquella època, Salvat, amb un Naïve que utilitza amb tota llibertat, mescla el cal·ligrama, el «collage» i el «Hai-kai», tècnica reduïda de la «tanka», nom que rep la poesia clàssica japonesa composta per 32 sil·labes repartides en 5 versos (Gran Enciclopèdia Catalana) i que es caracteritza per fer, en el més petit espai descriptiu, vertaderes obres d'art poètiques, admirables per la seva frescor d'inspiració i melodia.

El Hai-kai fou introduït en els països occidentals als voltants de la primera guerra mundial. Poetes com Carles Riba, Salvador Espriu i Salvat, el varen utilitzar. Avui, us vull mostrar, al meu gust, el més bonic, que Salvat aplegà sota el nom: Vibracions

Vibracions

Dolça recança:
l'ànima del poeta
al teu ventall

La pluja rosegava el vidre
glaçat...
Quantes molles s'hi deixa!

Volves de zèfir
sonorants ones verdes:
la Primavera.

Ara el cel és tot blau dins el matí
Només un petit núvol blanc-molt blanc:
Una verge s'ha deixat el coixí.

Dins la nit
alegria en la casa.
Tot és la por.

Aquesta flor,
del teu pit al meu llavi,
flor en el llibre.

Bru mariner d'amor
de peu dret a la proa:
quina noia no el vol!

A aquella estrella nu tan a prop de la lluna
li servo un gran amor
car volia escapar-se
i la vigilen molt.

Agenda cultural

• Com és sabut per molts de saltencs, a la Casa de Cultura «Les Bernardes», entre moltes altres activitats, cada quinze dies s'hi fan exposicions. Concretament, segons les informacions que ens han arribat, durant la segona quinzena de juny, hi han dues exposicions ben diferents. Exposició de Terrissa, de Josep MESTRES, i Mostra d'Olis d'Antonio GOMEZ.

• També hi ha previst pel mes de juliol, fer uns cursos intensius de català. Apuntes: Nivell elemental (B) de 30 hores de duració, de dilluns a divendres de 2/4 de 9 a 10 del vespre. Nivell mitjà (C), també de 30 hores, de dilluns a divendres de 7 a 2/4 de 9 del vespre. Professor: Salvador Sunyer i Bover. Per inscripcions a la Casa de Cultura «Les Bernardes».

• Des de fa tres anys l'Ajuntament de Salt organitza un concurs de cartells per seleccionar el de la Festa Major. Com a recordatori, direm que el primer any, el va guanyar en Josep M.ª Creus, i quedà segon en Lluís Mateu. L'any següent en Jordi Gispert i també quedà segon en Lluís Mateu. L'any passat en Vicenç Huedo, quedant una altra vegada segon en Lluís Mateu. Doncs bé, aquest any, només hi havia un únic premi i augmentant la quantitat (50.000.- ptes) i l'ha guanyat el nostre company Lluís Mateu. a la quarta va la vençuda.

• Fa uns mesos -bastants- la Junta del Patronat (Can Panxut), va comprar una màquina de projectar cinema de 16 mm. A part d'utilitzar-la el Patronat, ja l'ha feta servir l'entitat cultural, que des de fa uns mesos ja té local a Salt, vull dir Rialles. És previst que aquest estiu es facin unes projeccions a l'aire lliure. Estarem tots plegats alerta.

• Els dies 14, 15 i 16 de juny, es va portar a terme a l'ateneu saltenc «Can Panxut», la 2.ª Mostra Juvenil de Teatre, que organitza la Generalitat de Catalunya, i que ha comptat amb la col.laboració de l'Ajuntament de Salt. Les obres que s'hi varen fer (l'entrada era gratuïta) són les següents: «Tartan dels micus», pel grup «Tarima de Joc» de Figueres; «Jazz Band», a càrrec del Quadre escènic del centre Cultural de les Preses; «El cafè sense sucre», pel grup de Teatre del Centre Parroquial d'Arbúcies.

• La llibreria «El Setè Cel», després de l'exposició de «24 calçotets i una calça», va organitzar una altra exposició «insòlita» amb «L'ou ceràmic» de Clara Perxach.

Imatges

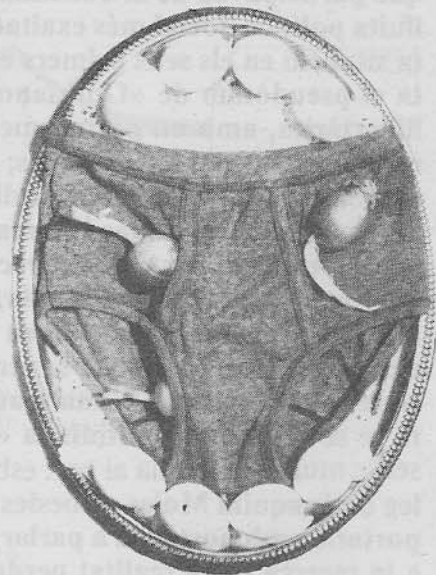
G.T. RIBAS

La importància dels calçotets

Alguna vegada o altra ja hem parlat del «Setè Cel», la llibreria-galeria d'art, «progre» i dinàmica de Salt. En Josep Paulí (fill), juntament amb el seu germà, són els responsables del seu funcionament. En aquesta llibreria hi té la seu o l'adreça la coneguda editorial saltenca «Edicions del Pèi».

Deia al començament, doncs que, alguna vegada s'havia parlat en aquestes pàgines de la seva activitat. Però ha estat arran d'una exposició que es va fer el mes de maig -a principis- concretament la titulada «24 calçotets i una calça», que el nom del «Setè Cel» i el de Salt van ésser notícia per a tot Catalunya. Tots els mitjans de comunicació, des del més important (T.V., diaris de Barcelona i altres) als més petits, se'n varen fer resó. L'exposició era senzilla, simpàtica i fins i tot divertida. La veritat, però és que això mateix -vull dir plàsticament- però amb un títol com per exemple «24 camises i una Brusa», no hagués pas tingut l'enrenou del calçotets. Perquè la veritat, molta gent ha sentit a parlar de l'exposició, però poca gent sap de qui eren els calçotets i la calça. I és que -ho repeteixo-, la importància és dels calçotets.

El que queda clar, d'aquesta exposició, és que muntant una cosa que marxi del que és normal i que toqui la «morbositat -curiosa- de la intimitat», se'n

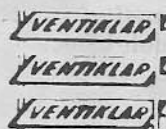
parla, es comenta i es discuteix. I com molt bé va dir en Dalí «mentre es parli de mi, bé o malament, el que m'interessa és que se'n parli...» I de Salt i del «Setè Cel» se n'ha parlat molt.

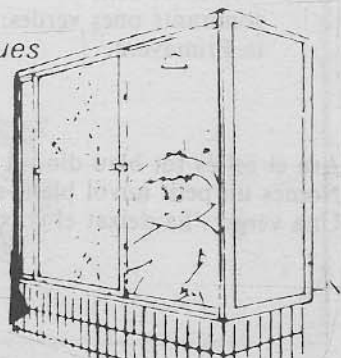
miralls

SOLAR

*manipulació de vidre pla
especialitat en vidrieres artístiques
distribuïdor de les finestres en
gelosia i mampares per a bany*

C/. Bolívia,
(Cantonada Passeig d'Olot)
Tel. 23 58 11 - SALT (Girona)

L'acudit foll

MOU

CONSTRUCTORS, S.A.

CONSTRUCCIO DE:
CASES UNIFAMILIARS
XALETES INDIVIDUALS
TOT TIPUS DE REFORMES
I MANTENIMENTS

*Una empresa jove
al servei del poble*

Processó, n.º 57

23 88 94

Tels. 23 86 02

23 43 59

SALT - GIRONA

La vida amb humor

BURXETA

Els nostres avantpassats

Al nostre país hi ha molta gent que, quan veu més de quatre lletres seguides, ja bufa. O que només llegeixen el diari quan van a la barberia. I després, passa això que passa.

Un dia parlàvem dels problemes de la Unesco. I va un i diu: «Es casada, aquesta senyora?»

Els gripaus abunden més del que sembla. En alguns llocs en diuen tòtils o tòtils. Encara recordo l'expressió sentida, em penso, prop d'Olot: «navega com una tòtila», referint-se a una persona que no sabia gens de què anava la cosa. És el mateix que dir «anar peix» (les connotacions entre l'aigua i el navegar són evidents).

També en diuen galàpats. I a l'Alt Empordà, «esclàputs». Aquest mot dona idea d'un que s'hi col·loca, quan s'hi posa bé, i que no hi ha «cristo» que el tregui. Des de fa segles, el gripau ha tingut un lloc d'honor a casa nostra.

Un dia, a la platja, me'n va passar una de molt crespa. Anava fent el que podia per arribar a l'aigua sense que ningú no prengués mal, però va ser impossible. Em vaig entrebancar amb un peu; un peu que era al damunt d'una senyora. Tot excusant-me, li vaig dir: «aquest peu deu ser de vostè oi?» Ja vaig veure que es posava nerviosa però no hi queia, de moment. Resulta que tenia el marit al costat, i aquell peu no era de cap d'ells dos.

Els nostres avantpassats, els llangardaixos, s'ho agafen més seriosament, i cerquen un lloc per a cada cosa: un lloc per a prendre el sol, i un altre lloc per a «lligar».

Dels llangardaixos, també en diuen fardatxos, en alguns llocs. D'aquí deu venir allò de fardar. I d'aquesta, sí que n'hi ha a pataquers.

I, finalment, les sargantanes. Uns animalons que sempre ens han fet un xic de basarda, cal confessar-ho. Potser és per això que generacions de criatures ens hi hem rabejat: tallant la cua de les sargantanes i mirant estòlidament com belluguen.

El mot sargantana dona la idea d'esquerp, viu, i un xic llampat. Dir d'una persona: «quina sargantana!», no queda gens bé. Però, això sí, les sargantanes, si bades, es fiquen a pertot. Aquesta n'ha estat una constant, des d'abans de l'edat de pedra, fins ara.